

Ledelsesvurdering 1. tertial 2021

1. Innledning

Koronapandemien og iverksatte smitteverntiltak i Norge og resten av verden har fremdeles omfattende konsekvenser for den økonomiske situasjonen ved Kulturhistorisk museum (KHM). KHM sine museer har vært stengt i hele 1. tertial 2021 som følge av pandemien og retningslinjene for smittevern i Oslo kommune. Det planlegges for åpning av Historisk museum (HM) og Vikingskipshuset (VSH) for publikum 1. juni, dersom Oslo kommune iverksetter hele fase 2 av planen for gjenåpning av samfunnet. Oslo kommune vil fremdeles ha strenge restriksjoner på arrangementer, noe som innebærer at museet planlegger for åpning uten et særskilt sideprogram. Museets forventninger til billett- og butikkinntekter etter åpning er begrenset. En annen viktig grunn til lave forventninger til besøkstall ved gjenåpning er strenge reiserestriksjoner og dermed fravær av internasjonal turisme.

Museumsledelsens kommentarer til den økonomiske situasjonen kan samles i 3 punkter:

1. COVID-19 pandemien
2. Nytt vikingtidsmuseum
3. BOTT og nytt økonomisystem

Kompensasjon for inntektsbortfall som følge av COVID-19 pandemien

UiO har vedtatt en dekning av inntektsbortfall som følge av pandemien på 80 %. Dette vil være til hjelp, men for KHM som har et budsjett basert på nesten 50% ekstern inntjening, så vil en egenandel på 20 % ha betydelige konsekvenser for driften av museet. I henhold til prognose for 2021-2025 er vedtatt kompensasjon ikke tilstrekkelig for å bringe budsjettet i balanse.

I henhold til *Disponeringsskriv for 2021* datert 17. desember 2020 er KHM tildelt 38,442 mill. kr. i kompensasjon for inntektstap i 2020. Tildelingen er basert på prognosen per 2. tertial 2020; men økonomiske utvikling resten av året ble verre enn forventet. I prognosen for 2021-2025 la KHM derfor inn en kompensasjonen på 48,4 mill. kr., som per medio desember tilsvarte 80 % av estimert inntektstap. Pr 31.12.2020 er samlet inntektstap noe lavere, ca 57,7 mill. kr. En kompensasjon på 80 % vil da være ca 46,2 mill. kr. KHM er avhengig av at gapet mellom reelt inntektstap (57,7 mill.) og tildeling fra UiO (38,44 mill.) reduseres betraktelig før at museet skal klare å opprettholde en faglig forsvarlig drift.

KHM forventer inntektsdekning for pandemien på 42,8 mill. kroner for 2021, men dette tallet er avhengig av egeninntjening fra museumsdrift og per 1. tertial er denne under budsjett. Museet er helt avhengig av en normalisering av samfunnet og reiselivsnæringen for å nå budsjettert inntjening i 2021.

Nytt Vikingtidsmuseum

KHM viser til ledelsesvurdering fra 3. tertial, hvor det ble signalisert at arbeidet med finansieringsbehov fra UiO for nytt Vikingtidsmuseum (VTM) skulle kvalitetssikres og fullføres i løpet av vinteren 2021. Dette

gjelder inntektsbortfall under stengingen av VSH for bygging nytt VTM, UiOs bidrag til Utstillingsprosjektet i nytt museum og en risikoanalyse av øvrig finansiering til VTM fra UiO. Et notat om finansieringsbehov for VTM ble oversendt universitetsledelsen 12. mai 2021. Finansieringsbehovet er oppsummert i følgende tabell:

Beskrivelse	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Totalt
Basis utstilling	4,5	19,5	17,8	20,7	10,4	9	81,9
Inntektsbortfall		44,1	44,1	44,1	44,1	44,1	220,5
Totalt investeringsbehov	4,5	63,6	61,9	64,8	54,5	53,1	302,4

UiO har allerede vedtatt en tildeling på totalt 36,1 mill. kr. til prosjektet Safeguarding of Objects (SGO-KHM). Dette sikringsprosjektet er faglig utfordrende og har en kompleks logistikk, som kan medføre uforutsette behov eller hendelser som gir økte lønns- og driftskostnader. KHM har følgelig anbefalt en usikkerhetsavsetning på inntil 15 %.

BOTT og nytt økonomisystem

Arbeidet mot og overgangen til nytt økonomisystem fra 1. mai 2021 har vært utfordrende for KHM. Implementeringen har vært og er ressurskrevende, men mest kritisk er det at det nye systemet ikke innfrir museets forventninger og behov for et bedre verktøy for styring av museets utgravningsprosjekter. De nasjonale retningslinjene og malen for budsjettering og regnskapsføring av arkeologiske utgravningsprosjekter er ikke kompatibel med prosjektmodulen i DFØs økonomiløsning. KHM har følgelig ikke klart å gjennomføre konverteringen av denne prosjektporteføljen til nytt system innen fristen 20. mai. Det er god dialog med sentralt innføringsteam om en kortsiktig løsning på denne utfordringen, men museumsledelsen mener målet må være en løsning tilpasset museets virksomhet. Utfordringene knyttet til styringen av denne virksomheten har vært kjent for universitetsledelsen i mange år uten at det er kommet til en løsning. Museet besluttet derfor på egenhånd å gå til anskaffelse av ett mer egnet styringsverktøy, men dette ble stoppet som følge av BOTT-samarbeidet og overgang til nytt økonomisystem. Museumsledelsen mener det er betydelig risiko knyttet til økonomistyringen av denne prosjektporteføljen og ber om bistand til å få på plass et egnet styringsverktøy. En slik bistand vil både omfatte tilfredsstillende budsjetterings- og rapporteringsverktøy, men bør også tilrettelegge for en dialog mellom Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet om felles eller kompatibel standard for økonomistyring.

2. Vurdering av økonomisk utvikling

Koronapandemien har alvorlige økonomiske konsekvenser for KHM. En kritisk og uavklart økonomiske situasjonen hemmer museets daglige drift og virker negativt på arbeidsmiljøet. At koronapandemien sliter på ansattes engasjement og kreativitet er nok en ganske allmenn utfordring, men en vedvarende situasjon med uavklart økonomisk handlingsrom og usikre perspektiv for planlagte tiltak bidrar til økt frustrasjon. Behovet for en rask avklaring av museets økonomiske rammer og handlingsrom er derfor av kritisk betydning for museets samlede virksomhet i årene som kommer. Vi trenger dedikerte, kreative og effektive medarbeider for å realisere alle iverksatte tiltak. Vi trenger en forutsigbar økonomisk ramme for å kunne leve opp til samfunnsoppdraget og levere på regjeringens og universitetets resultatmål

Museumsledelsen ser frem til en avklaring på finansieringsbehov for VTM ved neste møte i Universitetsstyret. Dette er kritisk for videre planer og fremdrift i bygge- og utstillingsprosjektet. Videre gjentar vi behovet for en økt tildeling for inntektsbortfall som følge av pandemien. Dette er helt nødvendig

for at museet skal kunne nærme seg et langtidsbudsjett i balanse og opprettholde en faglig forsvarlig drift av virksomheten.

Museumsledelsen ser frem til å fortsette den gode dialogen med universitetsledelsen om museumsutvikling, økonomi- og virksomhetsstyring.

Dato: 20.05.2021

Håkon Glørstad

Museumsdirektør

Karl Kallhovd

Assisterende museumsdirektør